

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2014. május 12.

SZLOVÁK NYELV ÉS IRODALOM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2014. május 12. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 240 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. Jazykovo-literárny test

Pozorne si prečítajte báseň. Úlohy sa viažu predovšetkým k tomuto textu, preto ich riešenie vyžaduje, aby ste ho pri každej otázke ciel'avedome preskúmali. Najprv prezrite všetky otázky, potom začnite ich vypracovanie.

Ivan: Krasko: Šeľest hory...

Šeľest hory zas hovorí
piesňou v moje uši,
Veselého nečuť tónu,
samé žiaľ'ne plačú, stonú:
hora možno tuší,
že ju jeseň skoro vo sen
voženie, ponorí.

Biela breza vše obzrie sa –
lístie preč jej letí.
Na prsiach ho vychovala,
živným mokom napájala,
jako matka deti –
opustená bôľom stená:
dieťatká, vráťte sa!

Dlhá tráva zbohom dáva,
po pás až sa kloní –
veď už čaká na hrobára
- v biely hrob ju pozatvára –
dubec už jej zvoní.
"Boli časy," šepotá si:
na večnosť zaspáva.

Šeľest hory ohlas storý
rozzvučí mi v duši.
Veselého nečuť tónu,
samé bôľ'ne plačú, stonú –
duša, možno, tuší:
storá tieseň vo večný sen
že ju raz ponorí.

(Antológia slovenskej literatúry 1994, s. 242-243)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. Opíšte v piatich vetách tento básnický text tak, aby ste v každej vete uviedli jeden typický znak Kraskovej poézie:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5 bodov	
---------	--

2. V básni prevažujú sluchové (auditívne) efekty. Nájdite v texte štyri druhy jazykovo-štylistických prostriedkov, ktorými autor dosahuje vysoký stupeň jeho auditívnosti. Ku každému jazykovo-štylistickému prostriedku uveďte po jednom príklade:

Jazykovo-štylistický prostriedok vyjadrujúci sluchový (auditívny) dojem	Príklad z básne

4 body	
--------	--

3. Nájdite v texte a vypíšte tri verše, ktoré vyjadrujú zrakový (vizuálny) efekt:

.....

.....

.....

3 body	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4. Pozorne si prečítajte túto strofu a všestranne (z hľadiska možných významov a básnických prostriedkov) ju interpretujte:

Biela breza vše obzrie sa –
 lístie preč jej letí.
 Na prsiach ho vychovala,
 živným mokom napájala,
 jako matka detí –
 opustená bôľom stená:
 dieťaťká, vráťte sa!

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5 bodov

--

5. Aký je vzťah medzi prírodným obrazom uvádzaným v básni a životným pocitom lyrického subjektu? Stručne odpovedajte na otázku:

.....

.....

.....

2 body

--

6. Uved'te, akými slovnými druhmi sa v básni vyjadruje neistota:

.....

1 bod

--

7. Povedzte jedným slovom podčiarknuté slovné spojenia:

"Dlhá tráva zbohom dáva": .....

"na večnosť zaspáva": .....

"večný sen": .....

3 body

--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. Zmeňte slovosled tohto verša podľa prirodzenej reči a slovo "nečut'" prepíšte do dnešnej slovenčiny:

"Veselého nečut' tónu" : .....

1 bod	
-------	--

9. Definujte symbolizmus (uved'te štyri vedomostné prvky):

.....
.....
.....
.....

2 body	
--------	--

10. Definujte impresionizmus (uved'te štyri vedomostné prvky) :

.....
.....
.....
.....

2 body	
--------	--

11. Vymenujte štyri charakteristické znaky myslenia hlasistov:

.....
.....
.....
.....

2 body	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

1. PREDSTAVENIE LITERÁRNEHO DIELA (300 slov)

Predurčenosť tragického osudu postavy Jozefa Maka a psychické predpoklady jeho prekonávania v rovnomennom románe Jozefa Cígera Hronského

a)

"ZBOŽei POMOCi vi BUDOVAL DOM TenTO MAK JANO rokU pANE 18 62 AVKUSTA 3 ho."

b)

"A ona teraz v tomto dome porodila chlapca, čo nemohol byť ani Jano, nemal byť ani Mak. Nuž pozrela na ospalé ženy, nechala ich driemať, iba toľko, koľko si vynútilo lono a prsníky. Ani nepozrela na ospalé ženy, nechala ich driemať, iba synovi pošepala vedľa seba, synovi bezmennému a bezvládnemu, že lampu treba zhasiť, lebo vonku rozmohol sa svit.

Vtedy sa vytiahol spod šopy nevelký, uzímený chlapec, zastal si na podstení, skrížil si ruky na prsiach, dlaňami prikryl si plecía. Pomyslel si:

- Mater už v chyži nestonie, ticho je, iste už porodila....Budeme mať hanbu, mater i ja."

c)

"-Marušu Meľošovie poznáš?

Imro sa striasol, zasa si ponaprával golier.

-Tú, čo umrela?

-Umrela?! – zachvel sa Jozef Mak.

-Uhm, neumrela – ale zato nič – veď sa ti za brata vydala, tak ako by som ju nepoznal? Makovi ostrý mráz nabehol na lícne kosti, vypleštil oči, dlho sa ani nezakýval. (...) No na Makovom mozgu rozplásol sa Janov obraz ako nečakané blato, zmútil sa mu svet, lebo všetko mal premyslené dobre, aj že sa Maruša vydala, ale – nebol v tom brat Jano."

d)

"Trp Jozef Mak.

Človek - milión si, nuž vydržíš všetko, keďže nie je pravda, že najtvrdší je kameň, najmocnejšia je oceľ, ale pravda je, že najviac vydrží na svete obyčajný Jozef Mak."

(Jozef Cíger Hronský: Jozef Mak, Tatran 1969, strana 6, 75-76, 271)

Pozorne si prečítajte citáty. Všímajte si vstupné konfliktové momenty a vyvodte z nich príčiny a následky predurčenosti tragického osudu Jozefa Maka. Opierajte sa aj o vaše čitateľské zážitky z románu a pokúste sa určiť tie povahové vlastnosti, na základe ktorých Jozef dokáže po každej osobnej tragédii znova začať. Súčasne sa vyjadrite aj o svojráznych umeleckých postupoch autora.

Žáner úlohy: INTERPRETÁCIA

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

---

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

---

